

Rekenen in de ijssalon

In groep 1-2 van leerkracht Michelle op De Archipel in Amsterdam is het thema voor de komende periode 'de ijssalon'. Michelle wil in dit thema de reken-wiskundeactiviteiten meer verbinden aan het thema; in dit artikel lees je hoe ze dat aanpakt.

In de groep is er dagelijks aandacht voor rekenactiviteiten in de verschillende routines zoals het samen bekijken of iedereen er is en het bespreken van de kalender. Ook bij handelingen zoals in de rij staan of opruimen na het spelen en het uitdelen van het schoolfruit komen er rekenkundige begrippen aan bod en leren we nieuwe vaktaal. Naast deze activiteiten wil Michelle ook meer spel en rekenen verbinden. Samen met haar collega's zoekt ze bij de voorbereiding van het thema naar betekenisvolle verbanden tussen het spel en rekenen-wiskunde.

VOORBEREIDING VAN BETEKENISVOLLE VERBINDINGEN

Het activiteitenoverzicht in Horeb is hierbij een handig hulpmiddel. In het activiteitenoverzicht staan reken-wiskundeactiviteiten passend bij de verschillende fasen van het spel. Naast het activiteitenoverzicht maakt Michelle gebruik van het 3D-model voor rekenen (zie illustratie). Dit model helpt haar om reken-wiskundeactiviteiten op drie vakinhoudelijke aspecten te analyseren en te plannen: domeinen, doel en didactiek. Op die manier wordt het aanbod voor de groep doelgericht en gevarieerd.

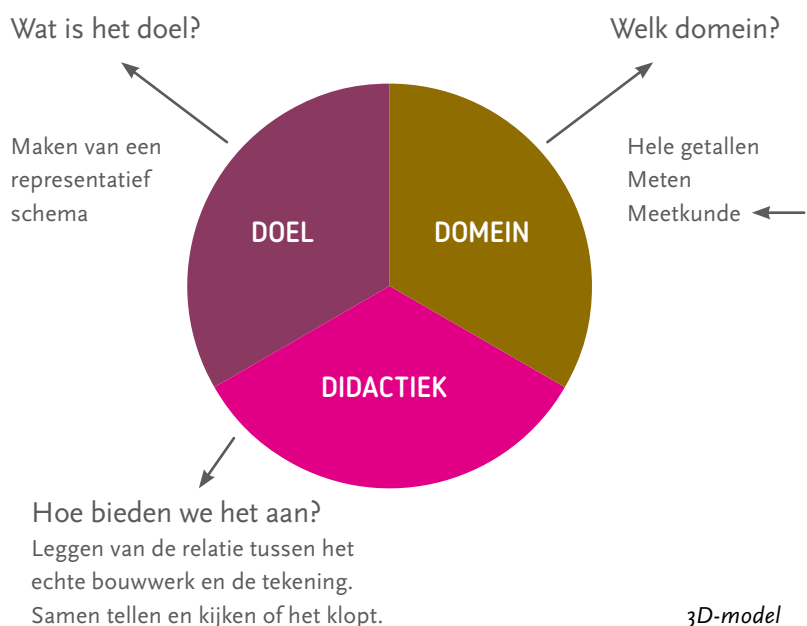
SCHEMATISEREN EN IJSJES

Tijdens de startactiviteiten merkt Michelle dat de kinderen meteen erg enthousiast zijn over het nieuwe thema. Ijsjes en kinderen is een gouden combinatie. Verschillende ouders maken met kleine groepjes kinderen zelf ijs. Ook brengt de klas een

bezoekje aan de ijswinkel op de hoek. De activiteiten geven de kinderen impulsen om in de klas verder te spelen. De ijswinkel opent al snel en ook in de bouwhoek bouwen de kinderen de heerlijkste ijsjes. Michelle besluit om het constructiespel te verdiepen door middel van het toevoegen van schematiseren. Dagelijks bouwen de kinderen ijsjes, maar die blijven niet lang staan.

Michelle heeft het idee om de bouwwerken na te laten tekenen zodat deze tekeningen als voorbeeld kunnen dienen voor kinderen die ook ijsjes willen bouwen. Deze activiteit valt binnen het domein 'meetkunde'. Het doel van de activiteit is

het maken van een gelijkenschema tussen schema en object. Zo'n soort schema noemt je een representatief schema. Ook vraagt ze de kinderen om erbij te schrijven hoeveel blokken er nodig zijn om dit ijsje te maken. Dit is makkelijk voor andere kinderen die dit ijsje willen bouwen, want ze weten dan meteen hoeveel blokken ze nodig hebben. Nordin en Jason willen graag een ijsje bouwen en natekenen. Zij gaan meteen enthousiast aan de slag. Nordin wil graag een sinussplit maken en Jason kiest voor een raket. Het bouwen is een uitdaging omdat het balanceren op het ijsstokje zorgt voor spannende momenten. Michelle geeft af en toe aanwijzingen met behulp van de foto's die in de bouwhoek

hangen. Wanneer de ijsjes klaar zijn, gaan de jongens aan de slag met twee grote vellen om de ijsjes heel precies na te tekenen. Michelle ondersteunt hen door tijdens de activiteit te blijven tellen en zich steeds hardop af te vragen of de tekening klopt. Jason vindt het lastig om te zien welke blok hij nu al heeft getekend. Ze besluiten om met een potlood een kruisje te zetten op de blokken die hij al getekend heeft. Dit helpt hem om het overzicht te houden. De jongens tellen hardop de blokken en de getekende blokken. Na afloop zijn ze trots op het resultaat en de ijsjes worden meerdere keren nagebouwd door de klasgenoten.

WIE IS ER AAN DE BEURT?

In de ijssalon is het een drukte van belang en het is vaak dringen om een lekker ijsje te kunnen kopen. Dit levert hier en daar wat conflictjes op over wie er precies aan de beurt is. Tijdens de evaluatiekring bespreekt Michelle met de kinderen hoe ze dit kunnen oplossen. Maud heeft een goed idee. Ze vertelt over de visboer waar ze vaak naartoe gaat. "Daar hebben ze een paal met nummertjes juf." Meerdere kinderen knikken instemmend en meteen ontstaat het idee om dit ook te maken in onze ijssalon.

Michelle maakt samen met Maud en Yasmine een eigen nummertjesrol om ervoor te zorgen dat de rij in de ijssalon goed geregeld is. Deze activiteit valt binnen het domein 'hele getallen'. Michelle kiest Yasmine bij de activiteit met als doel het koppelen van het getalssymbolen aan de cijfers en het maken van de getalrij. Hoe schrijf je nu precies de 18? En wat komt er na de 22? Als didactiek maakt Michelle gebruik van de aanwezige getallenlijn in de klas. Yasmine loopt heen en weer om te controleren of ze op de goede weg is.

Domein: Hele getallen
Doel: schrijven/stempelen van de cijfersymbolen in de juiste volgorde van de getalrij
Didactiek: gebruik maken van de getallenlijn in de klas en hardop benoemen

Op IJburg kennen alle kinderen het belletje van de rondrijdende ijscoman. Dus het is natuurlijk te verwachten dat de kinderen met het idee komen om ook zelf een ijscokar te maken in de klas. Samen met juf Michelle bedenken de kinderen wat ze nodig hebben om zelf een ijscokar te maken; een grote doos, wielen, gaten waar het ijs in kan, een belletje, hoorn-tjes en natuurlijk een mooie naam. Het maken van de gaten in de ijscokar is best lastig. Samen kijken we naar foto's van verschillende ijscokarren. Quinsey vertelt dat ze het tekenen van een rondje nog best lastig vindt. Juf Michelle stelt voor dat ze misschien iets kunnen gebruiken als hulpmiddel. Quinsey gaat in de klas op zoek naar iets met een ronde vorm. Al snel komt ze terug met een bordje uit de huishoek. Dit kunnen ze omtrekken om zo mooie rondjes te maken voor de verschillende ijssmaken. Met het puntje van haar tong uit haar mond trekt ze het bordje over en maakt zo vier prachtige ijsbakjes. Met een prikpen prikt ze de rondjes precies uit. De hele klas wordt daarna ingezet om prachtige bolletjes ijs te rollen van crêpepapier. De volgende dag rijdt de ijscokar over het schoolplein en door de gangen van de school en is al snel uitverkocht.

Domein: Meetkunde
Doel: Maken van een cirkel (vlakke meetkundige figuur) met behulp van een bestaand voorwerp
Didactiek: Samen kijken naar bestaande ijscokarren en herkennen van de cirkel. Met behulp van een voorwerp uit de klas zelf een cirkel overtrekken.

Michelle merkt tijdens dit thema dat de reken-wiskundeactiviteiten voor het oprapen liggen tijdens het spel. Binnen de betekenisvolle context van de ijssalon lopen de kinderen tegen allerlei problemen aan. Deze problemen in het spel vormen een onuitputtelijke bron van reken-wiskundeactiviteiten en dit zorgt ervoor dat rekenen-wiskunde geen apart vak is, maar geheel verweven zit in het dagelijkse spelaanbod in de groep.

i Ester van Oers is werkzaam als intern begeleider en redactielid van Zone. Met dank aan de praktijk van Michelle Schilder, leerkracht groep 1-2 op Basisschool De Archipel in Amsterdam.